

Kiasma

34 · 2007 vol. 10

**Idästä tuulee
URB kiertueella Pirkanmaalla
Maisemateos kaikille aisteille**

Idästä tuulee

Aasian ennätysellinen talouskasvu siivittää nykyaiteenkin nousua. Nykyaiteen museoita ja taidekeskuksia syntyy ripeään tahtiin, Shanghaiin kaltaiset dynaamiset keskukset houkuttelevat innovatiivisia ihmisiä kaikkialta maailmasta, ja aasialaiset nykyaiteilijat verkostoituvat yhä kansainvälisemmin. Kansainvälisen nykyaiteen kaanon määritellään yhä länsimaissa, mutta siirtyykö viestikapula joskus vielä Aasiaan?

PHAC, FONDOS NATIONAL DE L'ART CONTEMPORAIN, FRANCE / FIORANI KLEINERENEN

Hu Yang: Elämää Shanghaissa, 2005

Hu Yang: Elämää Shanghaissa, 2005

HU YANG COURTESY OF SHANGHAI GALLERY AND THE ARTIST

Chen Zhen: Kehto, 1995

VAUHDIKAS TALOUSKASVU

Maanosan mittaamattomat voimavarat ovat tähän saakka olleet säästöliekillä, ja monet yhteiskunnalliset ongelmat ja ihmis-oikeuskysymykset odottavat edelleen ratkaisuaan. Voimakkaina elävien perinteiden ja vauhdikkaiden muutosten yhteentörmäyksessä on uhkansa, mutta myös mahdollisuutensa.

Idästä tuulee -näyttely keskittyy kolmeen Aasian maahan, joissa muutoksen tahti on erityisen kiihkeä, nykyaikakenttä vilkas, kulttuuriperintö vahva ja poliittinen historia kirjava. Indonesia, Kiina ja Thaimaa ovat kulttuureiltaan, poliittiselta tilanteeltaan ja uskonnoiltaan hyvin erilaisia. Ne kohtaavat kukin omalla tavallaan Aasian tämänhetkiset lupaukset ja haasteet: talouskasvun, ympäristö- ja yhteiskunnalliset ongelmat, ihmisoikeuskysymykset sekä – Kiinan ja Indonesian kohdalla – valtavan väestön. Näyttelyn ovat koonneet **Tuula Karjalainen** ja intendentti **Marja Sakari** Kiasmasta.

POLIITTISUUS OSANA ARKEA

Näyttelyyn on valikoitu nykyaikataiteilijoita, joiden teoksissa vanha ja uusi, itä ja länsi, myytit ja todellisuus sekä muutos ja pysyvyys kietoutuvat toisiinsa monitasoisiksi vastakohtien vuoropuheluksi. Mukana ovat Kiinasta **Chen Zhen**, **Hu Yang** ja **Yang Zhenzhong**, Indonesiasta **Heri Dono**, **Eko Nugroho**, **Melati Suryodarmo** ja **Entang Wiharso**, sekä Thaimaasta **Araya Rasdjarmrearnsook**.

Hu Yang (s. 1959) kuvaa kotikaupunkinsa Shanghain jatkuvaa muutosta ja valtaisia yhteiskunnallisia eroja valokuvasarjas-

saan *Elämää Shanghaissa*. Sadan valokuvan sarja kurkistaa sekä laittomien siirtolaisten, työn uuvuttaman keskiluokan että itseään hemmottelevan yläluokan olohuoneisiin, unelmiin ja todellisuuteen.

Myös Yang Zhenzhongin (s. 1968) aiheena on jatkuvasti muuttuva Shanghai. Hänen nokkelat ja humoristiset videotöksensä ja installaationsta virittävät pohtimaan eri näkökulmista kiinalaisen yhteiskunnan vastakohtaisuuksia, kulutusjuhlaa ja sen kääntöpuolta, kuolevaisuutta tai onnellisen perheen reunaehtoja.

Heri Dono (s. 1960) on Indonesian tunnetuimpia nykyaikataiteilijoita. Hänen taiteensa ammentaa Indonesian perinteistä, maagisesta realismista ja poliittisen tilanteen kritiikistä.

Eko Nugroho (s. 1977) kuuluu Yogyakartan nuorempaan, poliittisesti tiedostavaan ja nopealiikkeiseen taiteilijasukupolveen. Taiteilijan humoristinen ja surrealistinen, ironisten iskulauseiden kirjoma kuvasto syntyy sarjakuvan, maalauksen, animaatioiden ja kuvakudonnaisten keinoin.

ELÄMÄN JA KUOLEMAN KYSYMYKSIÄ

Kiinasta 1986 Pariisiin muuttanut Chen Zhen (1955–2000) oli sukupolvensa maineikkaimpia kiinalaisia nykyaikataiteilijoita. Taiteilijan kokemukset kahden maailman väliltä tiivistyvät hänen runollisiin installaatioihinsa, joissa solmiutuvat yhteen länsimaiset ja kiinalaiset aiheet, kulttuurivallankumouksen sävyttämä lapsuus sekä buddhalainen filosofia.

Performanssitaiteilija Melati Suryodarmo (s. 1969) muutti 1994 Saksaan opiskelemaan **Marina Abramovicin** oppilaana. Hänen intensiiviset, voimakkaan fyysiset ja aistilliset performanssinsa tasapainottelevat naurun ja vakavuuden, arkisen ja absurdin välimaastossa.

Entang Wiharso (s. 1967) jakaa aikansa Yhdysvaltojen ja Indonesian välillä. Hänen maalauksensa ja installaationsa yhdistävät henkilökohtaista, länsimaista ja indonesialaista mytologiaa ja luovat kriittisen katseen maailmanpoliittiseen tilanteeseen, ympäristökysymyksiin ja kulttuuriin stereotyyppihin ja ennakkoluuloihin.

Araya Rasdjarmrearnsook (s. 1957) on tämän hetken maineikkaimpia ja ehkä eniten keskustelua herättäneitä thaimaalais-taiteilijoita. Hän on tullut tunnetuksi videotöksistään, jotka tuovat kuoleman lähelle: taiteilija lukee kuolleille tai pukee heitä rauhoittavan ja kunnioittavan tunnelman vallitessa.

□ Taru Tappola

Indonesia on avoin muutoksille

Indonesia-asiantuntija, tutkija **Leena Avonius** (Ph.D) Helsingin Yliopiston Renvall-instituutista kertoo Aasian alueen muutoksista käyttäen esimerkkinään Indonesian. Hän on myös kirjoittanut aiheesta laajan esseen *Idästä tuulee* -näyttelykirjaan.

Vaikka Kiina, Indonesia ja Thaimaa ovat menneisyydeltään, kulttuureiltaan, poliittiselta tilanteeltaan ja uskonnoiltaan hyvin erilaisia, niitä yhdistävät Aasian tämänhetkiset lupaukset ja haasteet. Miten voimakas taloudellinen kasvu ja siihen nivoutuvat yhteiskunnalliset ongelmat vaikuttavat maiden yhteiskunnalliseen tilanteeseen?

Indonesia kärsi taloudellisesti ja sosiaalisesti erittäin paljon Aasian talouskriisistä 1997, ja toipuminen siitä on

ollut hyvin hidasta. Talouskriisi antoi myös sysäyksen mittaville poliittisille muutoksille presidentti **Suharton** luopuessa valasta toukokuussa 1998. Sen jälkeen seurasi poliittinen kaaoksen kausi, jota kuvastaa, että vuoden 1998 jälkeen maalla on ollut neljä presidenttiä. Tämä puolestaan on johtanut poukkoilevaan uudistuspolitiikkaan. Kuitenkin vuoden 2004 jälkeen tilanne on huomattavasti parantunut, sillä nykyisen presidentin **Susilo Bambang Yudhoyonon** varovainen mutta vakaa uudistustahti on stabilisoinut maan.

Poliittinen kaaos ja usein länsimaalaisiin kohdistunut islamistinen väkivalta karkottivat ulkomaiset investoijat Indonesiasta. Viimeisen parin vuoden aikana tilanne on ollut selvästi parempi. Mikäli vakaan talouskasvun ja uudistusten politiikka jatkuu, Indonesia voi tulevaisuudessa nousta Kiinan ja Intian rinnalle merkittäväksi aasialaiseksi investointi- ja markkina-alueeksi. Vastavuoroisesti kansainvälisten yritysten on muutettava toimitapojaan Indonesiassa, ja kannettava omalta osaltaan vastuuta toimialueensa väestön köyhyyden vähentämisestä ja sosioekonomisesta kehittämisestä.

Heri Dono: Shokkiterapiaa poliittisille johtajille, 2004

BIANTORO SANTOSO

Näissä kolmessa maassa asuu yhteensä 1,5 miljardia ihmistä eli neljännes koko maailman väestöstä. Meille harvaan asutun pohjolan maan asukkaille tilanpuute, ahtaus, viljelymaan puute ja esimerkiksi slummiutuminen kaupungeissa ovat varsin vieraita asioita. Miten mielestäsi väestön suuri määrä vaikuttaa kulttuuriin, sen tuottamiseen ja kuluttamiseen?

Indonesian noin 240 miljoonasta asukkaasta valtaosa, eli noin 60% asuu maan pääsaarella Jaavalla. Jaava on erittäin ylikansoitettu, ja väestötiheys nousee siellä yli 700 ihmiseen neliökilometrillä. Indonesia muodostuu kuitenkin 13 000 asutusta saaresta, ja monet saaret ovat varsin harvaanasuttuja. Kun puhutaan väestömäärän aiheuttaman ahtauden vaikutuksesta kulttuuriin on puhuttava vain osasta Indonesiaa. Lähinnä liikaväestön ongelma koskee Jaavaa, Balia ja Lombokkia. Yksityisyttä ei juurikaan ole, ja kaikki tehdään yhdessä. Tämä koskee myös taidetta, taiteen tekeminen on ennen kaikkea sosiaalinen prosessi. Materiaaleja työstetään yhdessä, näyttelyt rakennetaan porukalla.

Maiden pitkä historia ja voimakas kulttuuriperintö luovat toisaalta kitkaa, toisaalta hedelmällistä maaperää nykyhetken muutoksille, innovaatioille ja esiin puskevalle uudelle. Miten tämän päivän kulttuurielämä ja taide reagoi kehityksen suuntaan?

Indonesian saariston historia on täynnä uusia kulttuurivaikutteita. Varhaisimmat ulkopuolelta tulleet kulttuurivaikutteet ovat nähtävissä arkeologisessa esineistössä. Kauppayhteydet Kiinan ja Intian kanssa tulevat esiin myös rauniotempeleissä. Intialaiset vaikutteet ovat hyvin selkeät, sillä hindu-buddhalaiset kuningaskunnat hallitsivat Kaakkois-Aasian aluetta vuosisatoja. Peri-indonesialainen batiikki esimerkiksi periytyy tältä ajalta, samoin useat hovitradiot kuten Mahbharaata ja Ramayanaa esittävät teatteritraditiot. Varhaisimmat islamilaiset vaikutteet ovat 1200-luvulta, ja islam on muokannut osaltaan indonesialaista kulttuuria.

Hollantilaisten siirtomaakauden aikana eurooppalainen moderni taidekulttuuri tuli osaksi kenttää. Indonesia on siis aina ollut avoin muutoksille, ja siinä mielessä nykyhetki ei ole mitenkään poikkeava. Vanha ei vastusta uutta, vaikka perinteitä kunnioitetaankin. Indonesiassa ei olla samalla tavalla fanaattisia alkuperäisyyden ja aitouden suhteen kuin Euroopassa. Ulkoisia vaikutteita suorastaan ahmitaan, mikä näkyy esimerkiksi musiikkivideoissa ja elokuvissa, mutta toisaalta viittauksia vanhaan perinteeseen löytyy aina uusimman uuden rinnalla. Indonesialaiset saippuaopperat esimerkiksi ammentavat jatkuvasti vanhoista, ylikuonnollisiin voimiin liittyvistä tarinoista.

□ Päivi Oja

PHOTO: INSIDE OUTSIDE & LETTER TO THE PRESIDENT

Kaupunkikulttuuria käsittelevät elokuvat ovat vahvasti esillä Tampereen URB kiertueella -tapahtumassa. Kansainvälisen elokuva-festivaalin Tampere Film Festivalin kanssa yhteistyössä toteutetaan tapahtumaan elokuvasarja, joka pitää sisällään urbaaneja lyhytelokuvia sekä kaupunki-elokuvia. Mukana on länsimaisten elokuvien lisäksi valikoima kolmansien maiden kaupunkielokuvia.

URB KIERTUEELLA tarjoaa nuorille areenan urbaanin taiteen tekemiseen Keski-Suomessa, Pirkanmaalla, Pohjois-Pohjanmaalla sekä Kanta- ja Päijät-Hämeessä. Projekti jatkaa Kiasman ja energiayhtiö Vattenfallin valtakunnallista yhteiskuntavastuuseen perustuvaa yhteistyötä, jonka tavoitteena on kannustaa nuoria toimimaan yhdessä nykyaikaisen taiteen parissa ja rohkaista alueiden toimijoita ennakkoluulottomaan yhteistyöhön.

URB kiertueella Pirkanmaalla Kaupunkikulttuuri kukoistaa valkokankaalla

Kiasma-teatterin järjestämä urbaani festivaali lähti Suomen kiertueelle syyskuun 2006. Ensimmäinen URB kiertueella -tapahtuma toteutettiin Jyväskylän ympäristössä. Nyt on vuorossa Pirkanmaa: Ylöjärvi, Nokia, Pirkkala, Kangasala ja Tampere. Kevään aikana kierretään vielä huhtikuussa Päijät-Hämeessä, toukokuussa Pohjois-Pohjanmaalla ja kesäkuussa Kanta-Hämeessä.

Maaliskuun alussa kiertue saapuu Pirkanmaalle, jossa järjestetään mm. URB kiertueella -tapahtuma yhteistyössä Tampereen kansainvälisten lyhytelokujuhlien kanssa. Urbaanit elokuvat ovat olleet vahva osa URBin ohjelmaa jo pitkään. Yhteistyötä elokuvien valinnassa on aiemmin tehty mm. kansainvälisen Alankomaissa järjestettävän Blacksoil-hiphop-elokuvafestivaalin kanssa.

TYÖPAJAT JA TAPAHTUMA

Ylöjärvellä, Nokiassa, Pirkkalassa ja Kangasalalla pääsee maksuttomissa teeseen itse -työpajoissa tutustumaan

urbaaneihin taiteisiin eri kulmista. Ohjelmistossa on mm. katutanssia, räppiä, videomiksaus ja graffitia. 1.-3.3. järjestettävät työpajat vaihtelevat paikkakunnittain ja ne on suunnattu kaikille 15-19 -vuotiaille nuorille. Ylöjärven työpajan teemana on rap, Nokiassa kuvataide, Pirkkalassa videomiksaus ja Kangasalalla tanssi.

Tampereella järjestetään myös URB kiertueella -tapahtuma. Tapahtumissa työpajojen vetäjät astuvat estradille esitysten ja näyttelyiden myötä. Lisäksi näytteillä on työpajoissa syntynyttä materiaalia ja dokumentteja. Tampereen tapahtuma on 10.-11.3. Hällä-näyttämöllä ja se järjestetään yhteistyössä Tampere Film Festivalin kanssa. Lisäksi galleria Huoltamossa on 1.-25.3. esillä seinämaalaustyöpajan vetäjän **Karri Kuoppalan** videoinstallaatio *Faster than 24 fps* (2006).

Koko kiertueen huipennus nähdään URB 07 -festivaalilla Helsingissä 1.-12. elokuuta. □

Berndt Arell: "Vahvalla Kiasmalla on paljon mahdollisuuksia"

Vuoden 2007 alussa Kiasman johtajana aloittanut **Berndt Arell** haluaa nähdä nykytaiteen tulevaisuudessa yhtä tärkeänä kuin kirjallisuuden. Nykytaiteen käyttämä kieli ja keinot ovat lähellä ihmisten arkea, joten taidemuseoihin tulo voisi olla yhtä luontevaa kuin kirjastossa käynti. Kiasma-lehden haastattelussa Berndt Arell tarkasteli uutta työpaikkaansa SWOT-analyysin kautta ja pohti Kiasman vahvuuksia, heikkouksia, uhkia ja mahdollisuuksia.

VAHVUUDET

"Kiasman tärkein vahvuus on sen asema, joka on toisaalta luonnollinen, toisaalta kovalla työllä saavutettu. Luonnollinen se on siinä mielessä, että Kiasma on osana Valtion taidemuseota Suomen "virallinen" nykytaiteen museo. Suomen suosituimmaksi museoksi nousemisen eteen taas on täytynyt tehdä paljon työtä, samoin sen aseman säilyttämisen."

Muiksi Kiasman vahvuuksiksi Arell listaa myös hyvän kontaktin museon yleisöön ja käyttäjiin, joista merkittävä osa on nuoria. Tähän vahvuuteen sisältyy haaste: toisaalta täytyy löytää keinoja pitää nuoret kiinnostuneina, toisaalta löytää myös vanhemmat kävijät.

MAHDOLLISUUDET

Arell on pannut merkille Kiasmassa käydessään, että työntekijät välittävät museosta. Videoteokset toimivat, salivalvojat tietävät paljon teosten toiminnasta ja osaavat opastaa kävijöitä. Kaikesta henkii, että työntekijät ovat sitoutuneita Kiasmaan. Tämä antaa hänen

mukaansa hyvän pohjan uusienkin asioiden kehittelylle.

"Maailma muuttuu koko ajan ja diversiteettiä löytyy, joten hyviä vertailukohteita on paljon. Jos kaikista museoista kokoaisi parhaat puolet, saisi Kiasmalle hyvän esikuvan. Henkilökohtaisesti pidän erityisesti San Diegon nykytaiteen museosta La Jollassa. Se on sopivan kokoinen kerralla kierrettäväksi. Kiasmasakin pidän mahdollisuudesta tulla katsomaan tiettyjä projekteja ja näyttelyitä, aina tapahtuu jotain. Toisaalta ihmiset ovat tottuneet siihen, että kerralla täytyy nähdä kaikki."

Arell on useissa yhteyksissä ilmaissut kiinnostuksensa erityisesti museopedagogian kehittämiseen. Tähänkin löytyy hyviä esimerkkejä mm. Yhdysvalloista.

"Yhdysvalloissa museopedagogiaan panostetaan paljon, samoin koko yleisösuhteen kehittämiseen. Se on ymmärrettävää, sillä museoita rahoitetaan pääosin pääsylipputulolla, mutta siitä voimme myös oppia paljon."

UHAT

"Pahin uhka kulttuurilaitokselle on jatkuva resurssien väheneminen. Siitä tulee helposti tappion fiilis, joka on saatava estetyksi. Uskon kuitenkin, että rahoituspuolella resurssit saadaan kasvuun, tavalla tai toisella. Myös henkilöresursseista on pidettävä huolta. Kiasmassa on ammattitaitoista ja sitoutunutta henkilökuntaa, mutta sitä ei saa pitää itsestään selvyytenä vaan henkilökuntaa on motivoitava

eri tavoin. Työn itsenäisyys ja mahdollisuus osallistua uuden luomiseen tuovat työhön mielekkyyttä."

Nopeasti muuttuvan ympäristön ja uudenlaisen kilpailutilanteen Arell näkee Kiasmalle ennemmin mahdollisuutena kuin uhkana.

"Uudet toimijat alalla lisäävät keskustelua taiteesta ja kulttuurista, ja se on positiivista. Kiasman naapuriin nouseva Musiikkitalo on meille luonteva uusi yhteistyökumppani, jonka kanssa varmasti tullaan pohtimaan yhteistyön mahdollisuuksia."

HEIKKOUEDET

Kiasman heikkous löytyy Arellin arvion mukaan osin juuri sen vahvuudessa. Vahvan aseman säilyttäminen vaatii jatkuvaa uudistumista, joten työ ei koskaan lopu. Kiasman toimintaa myös seurataan kriittisemmin kuin monia muita alan toimijoita, mikä saattaa johtaa liikaan varovaisuuteen. Toisaalta aloite uuteen keskusteluun on Kiasmalla. Toimiva kokonaisuus mahdollistaa hyvinkin erilaisia ja rohkeita kokeiluja.

□ Piia Laita

PETRI VIERANEN / KKA

Melati Suryodarmo: Vaateapina, 2007 (performanssi, esineistallaatio)

SARI CEHETI (ART HOUSE, YOGYAKARTA, INDONESIA)

Kiasma-kalenteri

NÄYTTELYT

Maisema Kiasman kokoelmissa

2.9. saakka
2. ja 3. kerros

Kokoelmanäyttely pureutuu nykytaiteen tapaan tarkastella ympäröivää maisemaa. Kun ajatelimme maisemaa, miellämme sen yleensä itsemme eteen asetettuna näkymänä.

Käsitteellisesti suuntautuneet taiteilijat toimivat kuin tiedemiehet keräten ja havainnoiden maisemaan liittyviä osia. Nämä osat asetetaan usein esille sellaisenaan niin, että katsoja voi itse muodostaa mielestään kokonaisuuden, johon osat viittaavat. Maisema voidaan kokea vain yhdistämällä tieto ja näkeminen.

TULOSSA

Nykytaidetta Keski-Aasiasta

21.6.–30.9.
4. ja Viides kerros

Näyttely jatkaa Kiasmassa vuonna 2004 järjestetyn Historiaa nopeammin -näyttelyn avaamaa vuoropuhelua entisen Neuvostoliiton alueen nykytaiteen kanssa. Nyt näkökulma laajenee Keski-Aasian maihin. Tällä alueella uuden kansallisen identiteetin muotoutumiseen vaikuttaa rikas kulttuuritraditio, johon ovat jättäneet jälkensä niin paimentolaisuus, shamanismi kuin islam. Myös neuvostoajan perintö ja länsimaiden vaikutus ovat selkeästi läsnä.

Esille tulee pääasiassa installaatioita sekä valokuva- ja videoteoksia noin 12 taiteilijalta. Teokset käsittelevät ajankohtaisia poliittisia ja sosiaalisia teemoja. Ne ottavat etäisyyttä eksoottisen ja itämaisen stereotyyppioihin. Asiantuntijana toimii moskvalainen kriitikko ja kuraattori Viktor Misiano.

Richard Long: River Avon Mud Hand Print, 1986

PIRE MYKKÄNEN / KKA

Araya Rasdjarmrearnsook: Ulostetta, elämää, rakkautta, himoa, 2006 (video)

Heri Dono: Poliittiset pellet, 1999

Kalevala Generator

Kuriton Company: Eloonjääneet

PUHEOHJELMIA

Katseen filosofiaa:

Uskonnon ja taiteen yhteyksistä

Torstaisin klo 17 Seminaari-tila. Vapaa pääsy. Luentosarjassa keskustellaan taiteen henkisistä sisällöistä.

Yhteistyössä Kriittisen korkeakoulun kanssa.

1.3. Eero Ojanen, filosofi, kirjailija, Kriittisen korkeakoulun toiminnanjohtaja: Miksi taide ja uskonto aina liittyvät toisiinsa?

8.3. Eero Ojanen, filosofi, kirjailija, Kriittisen korkeakoulun toiminnanjohtaja: Kauneus ja pyhyys

15.3. Marja Väätäinen, kuvataiteilija, FM:

Taiteen ja kristinuskon (epä)pyhä liitto

22.3. Marja Sakari, Kiasman intendentti, FT: Uskonolliset teemat Idästä tuulee -näyttelyssä

Kenelle taidetta tehdään?

Pe 23.3. klo 13–17 ja la 24.3. klo 13–18

Seminaari-tila. Vapaa pääsy.

Kaksipäiväisessä seminaarissa kuvataiteilijat, tutkijat, taidekriitikot ja muut taiteen kentän vaikuttajat kartoittavat suomalaisen nykytaiteen tilaa ja paikkaa. Puheenvuoroissa käsitellään mm. taiteilijan toimintamahdollisuuksia ja taidekriittikkä.

Taiteilijataapaamiset

Keskiviikkoisin klo 17.30 Seminaari-tila.

Vapaa pääsy.

Kiasman Ystävät ry:n järjestämä taiteilijataapaamisen sarja joka kuukauden ensimmäinen keskiviikko.

KIASMA-TEATTERI

Sanna Kekäläinen: Puna-Red-Rouge

Ensi-ilta ke 21.2.

Sanna Kekäläisen koreografisesti uusia uria aukaisevaan työhön on alusta asti kuulunut eri taiteenalojen yhdistäminen nykytanssiin. Puna-Red-Rouge -soolossa sanat sekä yleiset ja yksityiset merkitykset kokevat muodonmuutoksen nykytanssin omaleimaiseksi, ruumiin kieltä puhuvaksi liikkeeksi. Videomateriaalin teokseen on suunnitellut Heli Rekula. Ennakkoesitys su 18.2., ensi-ilta ke 21.2., muut esitykset 23., 24., 28.2. ja 1., 3., 4.3. klo 19. Liput 12/8e.

Tampereen parhaat

– the best of Tampere Film Festival

la 17.3. klo 14

Tampereen kansainväliset lyhytelokuvajuhlat järjestetään 37. kerran. Elokuvajuhlien kulmakivinä ovat suurta suosiota niittäneet kotimainen ja kansainvälinen kilpailusarja, joiden parhaita paloja voi nähdä heti tuoreeltaan festivaalin jälkeisenä lauantaina Kiasma-teatterissa. Mukana kisaamassa on animaatioita, dokumentteja, fiktioita ja kokeellisia elokuvia ympäri maailmaa. Liput 6 e.

Critical Art Ensemble:

Marching Plague (USA/2006)

to 22.3. klo 19

Kiasmassa 1998 vierailleen Critical Art Ensemble -ryhmän viime vuonna valmistunut elokuva kertoo bioterrorismiparanoiasta. Steve Kurtz vierailee elokuvaesityksen yhteydessä Kiasmassa kertomassa taiteestaan. Yhteistyössä poliittisen elokuvan festivaalin Lens Politican kanssa.

PikseliÄHKY

Elektronisen taiteen ja alakulttuurien festivaali 26.3.–1.4. Pikseliähky on audiovisuaalinen kokeilulaboratorio, joka tuo vuosittain yhteen poikkiteetellisen ja -taiteellisen joukon nuoria tekijöitä ympäri maailman. PikseliÄHKY esittelee performanssien, näyttelyiden ja klubitapahtumien kautta elektronista taidetta, jossa ilmenee kokeileva, mutta samalla kriittinen suhtautuminen uusiin audiovisuaalisiin medioihin ja teknologioihin. Festivaalin ohjelmisto tarjoaa myös käytännönläheisiä työpajoja sekä seminaareja, joissa käsitellään digitaalisen median kehitykseen liittyviä ajankohtaisia kysymyksiä. www.pixelache.ac

Kalevala Generator

Ensi-ilta ke 11.4. klo 19

Kalevala Generator kokoaa yhteen naisia, joiden kehot ovat täynnä kokemuksellista ilmaisuvoimaa. Mukana on kokeilevan teatterin, modernin tanssin, performanssin ja media-taiteen pioneereja mm. Idalotta Backman, Cris af Enehielm, Elina Hurme, Sue Lemström, Tarja Nyberg, Seija Metsärinne, Janice Redman ja Riitta Vainio. Heitä ohjaa venäläinen koreografi Sasha Pepelyaev.

Muut esitykset 13., 14.4. klo 19, 15.4. klo 15, 18., 19., 20.4., klo 19 ja 22.4. klo 15. Liput 12/8 e.

Kuriton Company: Eloonjääneet

Ensi-ilta 9.5. klo 19

Kuriton Company tekee fyysisistä musiikkiteatteria. Se tutkii esiintyjän fyysisyyden ja äänen mahdollisuuksia sekä eri ilmenemismuotoja. Ihmisääni on sen pääinstrumentti. Esitys kertoo ihmisistä, joiden elämää ohjaa kutsumus ja omistautuminen. Toisaalta esitys pohtii, mitä on eloonjääminen suuren menetyksen jälkeen. Muut esitykset 12., 16., 19., 23. ja 24.5. klo 19. 13.5. klo 15 (äitienpäivänä 2 yhden hinnalla), 20.5. klo 15. 12/8e.

KIRILL LORECH

PAJA

Tehdään yhdessä aikuisille ja lapsille lauantaisin klo 10.30–13 sekä 14–16.30. Tekemisen virikkeenä ovat Kiasman näyttelyt.

- 27.1.** Mikrokosmos – maalaus
3.2. Maalaus maisemassa – sekatekniikka
10.2. Valon ja varjon maisema – valo, varjo, silhuetit, sekatekniikka
17.2. Ritu ja Risto Riemukas – vuoristorata, rakentelu
24.2. Matkakertomuksia – sarjakuva
3.3. Salaperäinen saari – paperiveistos
10.3. Matkamuuistoja – rakentelu
17.3. Maisema varjokuvina – valo, varjo, silhuetit, sekatekniikka
24.3. Matkapäiväkirja – paperin valmistus, kollaasi
31.3. Paraati – paperinuket ja varjoteatteri
14.4. Aasian arkeologiaa – rakentelu
21.4. Aaveita – monotypia
28.4. Silkkiin säilötty – silkkimaalaus
5.5. Tuulen mukana – maalaus, grafiikka

Aamupäivän pajaan on ennakoilmoittautuminen alkaen ti 2.1. ma–pe klo 9–12, p. (09) 1733 6509.

Iltapäivän nonstop-pajaan ei tarvitse ilmoittautua etukäteen. Alle 18-vuotiaille maksuton, aikuiset 6/4 e.

Vauvojen värileikki

3–12 kuukauden ikäisille vauvoille perheineen **23.3., 30.3., 5.4., 13.4. ja 20.4.** Ryhmä 1 klo 10–11, ryhmä 2 klo 11.15–12.15.

Vauvojen värileikki on vauvojen ja vanhempien yhteinen työpaja, nyt ensimmäistä kertaa Kiasman ohjelmistossa. Viiden tapaamiskerran aikana herätellään vauvan eri aisteja. Pääosassa on vauva, joka pääsee omin käsin tunnustelemaan värien ja materiaalien houkuttelevaa maailmaa. Ohjaajana kuvataideopettaja Liisa Kemppainen.

Kesto yksi tunti, josta värileikkiä on n. 30 min. Ryhmäkoko on max 8 vauvaa vanhempineen, sisarukset voivat tulla mukaan. Lisäksi 27.4. klo 11–12 järjestetään työpajan osallistujille näyttelyihin **Vankkurikierros**, joka on suunniteltu lastenvaunuilla liikkuville.

Työpajatapaamisten sarja 25 e (5 kertaa), Vankkuriopastus museolipulla. Ilm. ja tied. 15.2. klo 14 alkaen p. (09)1733 6521.

Tuttu ryhmä aikuisille

Tuttu ryhmä on ystäville, työporukoille ja harrastusryhmille tarkoitettu työpaja, jossa tutustutaan nykyaikaiseen oman tekemisen kautta. Työpajan aikana käydään näyttelyssä ja työskennellään oppaan johdolla. Pajat järjestetään perjantai-iltapäivisin. Ryhmäkoko 10–15 henkilöä, kesto 3 h, pajamaksu 13/hlö sis. pääsylipun, materiaalit ja ohjauksen. Tiedustelut/varaukset p. (09) 1733 6521.

KOULUILLE JA PÄIVÄKODEILLE

Vaihda maisemaa! – valoa, katoavia tiloja ja kolmiulotteisia veistoksia, tammi-helmikuu
Vinksallaan – pimeyttä, valomaisemia sekä camera obscura, helmi-maaliskuu ti klo 9–11 ja 12–14, ke-to klo 10–12 ja 13–15
4–6 -vuotiaiden työpajoja ohjaavat taidekasvattaja Ulla-Maj Saarinen tai kuvataiteilija Inka Yli-Tepsa. Ilm. ma–pe 9–12 p. (09) 1733 6509. Maksuton.

Ikmeen kaunis maisema -kierros päiväkodeille Ilm. ma–pe klo 9–12 p. (09) 1733 6509. Maksuton.

Matka Kaukoitään perusopetuksen 1.–9. -vuosiluokille Ilm. 29.1. klo 13 alkaen p. (09) 1733 6521. Maksuton.

Matka maisemaan päiväkodeille ja perusopetuksen 1.–6. -vuosiluokille Ilm. 29.1. klo 13 alkaen p. (09) 1733 6521. Maksuton.

Eläimet ja maisemat kevätretki Ateneumiin ja Kiasmaan, erityisesti pääkaupunkiseudun ulkopuolelta saapuville koululaisryhmille Ilm. Ateneumin museolehtorille 22.1. klo 10 alkaen, p. (09) 1733 6314. Maksuton.

Opastustilaukset ma–pe klo 9–12 p. (09) 1733 6509. Arkisin koululais- ja päiväkotiryhmille maksuttomia. Jos tarvitsette paikan eväiden syöntiin tai tehtävien jakoon, kerro opasvaraajalle. Voit myös pyytää opasta kertomaan nykyaikaisesta jonkin tietyn teeman tai näkökulman mukaan. HUOM. Koulu- ja päiväkotiryhmät pääsevät opastetuille kierroksille tiistaisin jo klo 9 alkaen.

Omaoppaat Kiasma tarjoaa museota aktiivisesti käyttäville kouluille omaopastointia. Päivi Matala, p. (09) 1733 6654, paivi.matala@kiasma.fi
Napero-oppaat Omaopaspalvelu laajenee myös päiväkoteihin. Päivi Matala, p. (09)1733 6654, paivi.matala@kiasma.fi

Lisätietoja www.kiasma.fi/kouluille

OPASTUKSET

Yleisöopastukset
Opastukset Maisema-kokoelmanäyttelyyn perjantaisin klo 18. Vapaa pääsy. Opastukset vaihtuviin näyttelyihin keskiviikkoisin klo 18 ja sunnuntaisin klo 15. Museolipulla. Ruotsinkielinen yleisöopastus joka kuukauden ensimmäinen sunnuntai klo 12. Museolipulla.

Tilattavat opastukset
Näyttelykierrokset ryhmän toiveiden ja tarpeiden mukaan. Tilaukset ma–pe klo 9–12 p. (09) 1733 6509. Hinnat arkisin 60 e, sunnuntaisin 75 e. Opastuskielet ovat englanti, ruotsi, ranska, saksa, suomi ja venäjä.

Ääniopas
Helmikuusta 2007 alkaen ääniopas tuo taustatietoa ja tulkintatukea Maisema-kokoelmanäyttelyyn. Vuokra 2 euroa. Äänioppaan voi ladata ilmaiseksi omaan MP3-soittimeen Kiasman kotisivuilta www.kiasma.fi.

INFO

Kiasma
Mannerheiminaukio 2, 00100 Helsinki
Info (09) 1733 6501, info@kiasma.fi

Kiasma on avoinna
ti 10–17, ke–su 10–20.30
Liput 6/4 e, alle 18-vuotiaille vapaa pääsy. Perjantaisin klo 17–20 vapaa pääsy.

Nykyaikaisen museon Kiasma kuuluu Valtion taidemuseoon.

Kiasma-kauppa
avoinna ti 10–17, ke–su 11–19, p. (09) 1733 6505.

Café Kiasma
avoinna ti 10–17, ke–su 10–21, p. (09) 1733 6661.

Kiasman Ystävät ry
Lisätietoja ystäväyhdistyksen toiminnasta p. (09) 1733 6595.

Kiasma on liikkumisesteetön. Opaskoirat ovat tervetulleita. Lipunmyynnissä ja teatterissa on tele/induktiosilmukka.

www.kiasma.fi
Liity maksuttomalle Kiasmail -postituslistalle, niin saat tietoa Kiasman ohjelmistosta omaan sähköpostiosoitteeseesi.

Muutokset mahdollisia.

Nykyaikaisen uusia alueita

Uuteen arvoon nousut orientalismin ja tarunhohtoinen menneisyys yhtyvät sulavasti tämän päivän maailmankuvaan Keski-Aasian nykyaikaisia esittelevässä näyttelyssä.

Kesällä avautuva näyttely jatkaa Kiasmassa jo aiemmin avattua vuoropuhelua entisen Neuvostoliiton alueen nykyaikaisen kanssa. Nyt näkökulma laajenee Keski-Aasian maihin mm. Kazakstaniin ja Uzbekistaniin. Maantieteellisen sijaintinsa ja rikkaiden luonnonvarojensa vuoksi monet näistä maista ovat poliittisen ja taloudellisen kiinnostuksen kohteina. Alueella uuden kansallisen identiteetin muotoutumiseen vaikuttaa rikas kulttuuritraditio, johon ovat jättäneet jälkensä niin paimentolaisuus, shamanismi kuin islam.

Myös neuvostoajan perintö ja länsimaiden vaikutus ovat läsnä. Vaikutteet nousevat esiin nykyaikaisimpien teoksissa. Teokset käsittelevät ajankohtaisia poliittisia ja sosiaalisia teemoja. Ne ottavat etäisyyttä eksoottisen ja itämaisen stereotyyppioihin. Asiantuntijana toimii moskovalainen kriitikko ja kuraattori **Viktor Misiano**, joka on tehnyt useita matkoja näyttelyn kohdemaahan ja auttanut tuomaan niitä taidemaailman kartalle.

Yksi näyttelyssä nähtävistä teoksista on kazakstanilaisen taiteilijaparin **Jelena Vorobievan** ja **Viktor Vorobievin** *Kazakhstan. Blue Period*. Kierrellessään Kazakstania taiteilijat kiinnittivät huomiota siihen, että kommunistisen hallinnon aikana kaikkialla näkyneen vallankumouksen punainen väri on korvattu sinisellä. Kazakstaniksi väriä kutsutaan nimellä *kok*, joka tarkoittaa sekä vihreää että

sinistä, siis oikeastaan turkoosia. "Kazakstanilaiset rakastavat sinistä, jos jotain täytyy maalata, ei väriä valinta tuota vaikeuksia: se on kok", taiteilijat kertovat.

□ Jari-Pekka Vanhala

Jelena Vorobieva, Viktor Vorobiev: Kazakhstan. Blue Period. 2002–05, (yksityiskohtia installaatiosta)

Naisenergiaa Kiasma-teatterissa

Suomalaisen esitystaiteen vahvat tekijät hallitsevat Kiasma-teatterin lavaa kevätkaudella. Helmikuussa ensi-iltansa saa Sanna Kekäläisen sooloteos Puna-Red-Rouge ja huhtikuussa ohjelmistoon tulee Cris af Enehielmin ideoima Kalevala Generator. Kiasma-lehti haastatteli Kekäläistä ja Enehielmiä tulevista teoksista.

Voimanlähteenä Kalevala

Kalevala Generator on näyttämöllinen kollaasi, joka koostuu liikkeestä, äänestä, kuvasta ja toiminnasta. Siinä esiintyvät elämää jo paljon nähneet naiset, joita yhdistää kokeellisen esittävän taiteen kentän etujoukkoihin kuuluminen. Esiintyjälistalla mukana ovat mm.

Idalotta Backman, Elina Hurme, Sue Lemström, Tarja Nyberg, Seija Metsärinne, Janice Redman ja Riitta Vainio. Ryhmän koollekutsuja ja idean äiti kuvataiteilija, lavastaja, muusikko ja teatteripedagogi **Cris af Enehielm** kertoo teoksen lähtökohdista.

Mistä sait idean teokseen?

Opetan ja ohjaan paljon, enkä ole pitkään aikaan esiintynyt. Ajattelin, että nyt on korkea aika lähteä tanssimaan, vielä kun on jalat, jotka liikkuvat. Olin ihastunut koreografi **Sasha Pepelyaevin** groteskiin esityksimaailmaan, jonka koen itselleni läheiseksi. Pidän myös hänen tavastaan tehdä tanssia ei-tanssijoiden kanssa. Olen kyllästynyt miesten ja nuorten naisten suosioon ammattitanssientäällä. Hain projektiin mukaan plus miinus 50-vuotiaita naisia, joiden kehot

ovat saaneet karaktääriä. Haluan nähdä tanssiesityksissä muitakin kuin siloteltuja ihmisiä ja näyttää, millaiset voimavarat vanhemmissa esiintyjissä on.

Miten esiintyjät valikoituivat?

Ihailen kaikkien näiden naisten taiteellista työtä. Heillä on kokemusta laitosteattereiden ulkopuolisesta vapaasta kentästä, joka ei ole ollut se helpoin vaihtoehto. Kaikki ovat kuitenkin selvinneet hengissä ja säilyttäneet anarkisminsa. Lisäksi monitaiteellinen tekeminen on jokaiselle tuttua. Halusin mukaan myös erinäköisiä ja kokoisia ekspressiivisiä kehoja. Esiintyjä, joilla on karismaattiset kasvat ja eleet. Esitykseen valikoituikin dramaattisia lahjakkuuksia, joilla jokaisella on oma taidekäsityksensä.

Etkö pelkää yhteentörmäystä näin vahvojen, itsenäisten ja kokeneiden naisesiintyjien kesken?

Jos törmäyksiä tulee, niin ne ovat vain mielenkiintoisia. Olen tottunut työskentelemään törmäysherkeissä improvisaatio-ryhmissä.

Miten yhteistyö venäläisen ohjaajan Sasha Pepelyaevin kanssa toimii?

Uskon hänen synnyttävän rikkaan visuaalisen maailman, jossa käytetään hyväksi multimediataidetta. Pepelyaev myös lavastaa ja puvustaa teoksen. Hänellä on uskomaton kyky luoda illuusiona. Meidän esiintyjien kanssa hän työskentelee varmasti improvisaation ja teatterin keinoja hyväksi käyttäen.

Mistä teoksen aihe ja tematiikka ovat peräisin? Miksi Kalevala?

Mietimme, millä tavoin suomalainen nainen erottuu venäläisestä naiskäsitteestä. Ensiksi tuli mieleen, että suomalainen nainen on miehisempi tai androgynimpi. Sitten lähdimme miettimään Kalevalan naisia ja yleisemmin Kalevalaa. Kuinka rikas ja mielikuvituksellinen maailma on syntynyt aikana, jolloin oli köyhää ja ankeaa. Tässä teoksessa ankeus näkyy ehkä kehoissa, jotka elävät jo tuskassa. On mielenkiintoista nähdä, millainen tulkinta Kalevalasta venäläismieheltä syntyy.

Päin punaista

Sanna Kekäläinen käsittelee teoksessaan *Puna-Red-Rouge* yleisen ja yksityisen kokemuksen yhteyksiä.

Mistä teoksen nimi on peräisin?

Punainen on värinä vahva ja se synnyttää vahvoja tunteita. Siihen liittyvät julkiset ja privatit kokemukset, poliittinen historia ja seksuaalisuus. Soolossa syvästi yksityinen rinnastuu yhteiseen ja jaettuun. Omat muistot ja henkilökohtaiset tapahtumat laajenevat poliittisiksi. Pieni ihminen ja rakkauden kaipuu suhteessa globalisaatioon ja rahan valtaan. Aloitin työni poikkeuksellisesti puolen vuoden kirjoitusperiodilla. Nimeen liittyikin metaforan tasolla myös ajatus kielikylvystä. Halusin katsoa, miten syvälle pääsen liikkeen sisälle, kun minulla on teksti ja ajatus valmiina.

Millaista teoksesi poliittisuus on?

Haluan ottaa kantaa maailman epäoikeudenmukaisuuteen. On järkyttävää, miten valtavaa kahtiajakautumista (itä ja länsi, pohjoinen ja etelä, rikas ja köyhä, ensimmäisen ja toisen luokan kansalaiset) on tapahtumassa.

Olen miettinyt, miten kehollisesti koetut hyvin yksityiset asiat voidaan rinnastaa laajempiin yhteyksiin. Näen esimerkiksi läheisyyden merkityksen fyysisenä kokemuksena koskettavan yhtä hyvin yksilöitä kuin valtioita. Läheisyyden vastapoolina on sitten väkivalta: loukkaava terrori, etninen puhdistus tai sotatila. Taide on keino synnyttää oivalluksia. Haluan korostaa yhteisen mahdollisuuden löytymistä jakautumista ja eristäytymistä vastaan.

Mikä merkitys naiseudella on tekemisessäsi?

Naiset ja miehet elävät erilaisessa julkisessa todellisuudessa. On järkyttävää, miten vähän aikaa naistaiteilijat ovat saaneet tehdä sitä, mitä haluavat. Vielä 100 vuotta sitten naistaiteilijoiden oli vaikea tuoda teoksiaan julkisuuteen. Ja edelleen on ongelmallista, jos ei tee asioita miesten ehdoilla ja näkökulmasta. Suomessakin saa olla feministi, jos pysyy suljetussa piirissä eikä tule ajatuksineen julkisuuteen. Naistaiteen tukeminen on yksi missioistani.

Mikä on mielestäsi nykytanssin merkitys?

Nykytanssi on taidelajina potentiaalinen ja kehittynyt. Suurena intohimonani on selvittää, miten liikkeeseen saa suodatetuksi niin paljon informaatiota ja ajattelua kuin mahdollista. Olen varma, että liike voi toimia yhtä tarkkana viestimenä ja mielen ilmauksena kuin mikä muu viestintämuoto tahansa.

Millainen suhde sinulla on kuvallisuuteen?

Puna-Red-Rouge on selkeä visuaalinen maailma, joka on ladattu täyteen merkityksiä. Visuaalisuus on minulle samalla tavalla ajattelua kuin kaikki muukin teoksessa. Tässä teoksessa **Heli Rekula**, jonka kanssa olen tehnyt usein aiemmin yhteistyötä valokuvien kanssa, on ensi kertaa mukana myös videotaiteilijana. Video tuo mukaan poissaolevuuden ja läsnäolevuuden teemat.

Jonna Strandberg
Kiasma-teatteri

Dagmar

www.dagmar.fi

Café Kiasma

Kiasma-kauppa
Kiasma Store

Use our intelligence in business

*to navigate your
way to success*

Deloitte.

Audit • Tax • Consulting • Financial Advisory.

Porkkalankatu 24
P.O.Box 122, 00181 Helsinki
Tel: +358 (0)20 755 500
Fax: +358 (0)20 755 501
www.deloitte.fi

© 2007 Deloitte & Touche Oy, Group of Companies. All Rights Reserved.

Äänireitti maisemaan

Maisema Kiasman kokoelmassa -näyttelyyn toteutettu ääniopas antaa taustatietoa teoksista. Ääniopasta voi vuokrata Kiasmasta kahdella eurolla, mutta sen voi myös ladata ilmaiseksi omaan mp3-soittimeen Kiasman verkkosivuilta.

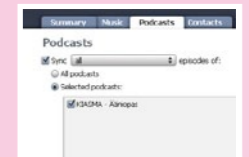
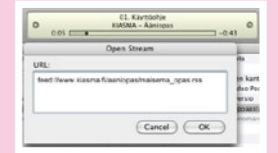
1 Avaa www.kiasma.fi -etusivu > siirry ääniopas sivulle.

2 Kopioi äänioppaan linkki käyttämäsi podcast-vastaanotto-ohjelmaan.

3 Lataa äänitiedostot.

4 Siirrä tiedostot mp3 -soittimeesi.

5 Kiiruhda katsomaan näyttelyä.

Maisemateos kaikille aisteille

Santeri Tuorin Vesiputous on pohjimmiltaan hyvin yksinkertainen videoteos. Taiteilija on yhdestä pisteestä valokuvannut ja videoinut kuohuvaa vesiputousta ja nauhoittanut sen pauhua. Teosta edeltää kuitenkin eri ilmaisutapojen pitkäjänteinen tutkiminen ja tekijän tietoisuus kuvataiteen perinteestä.

Vesiputous näyttää luontevalta jatkeelta **Santeri Tuorin** aikaisempaan tuotantoon, josta sen ilmaisu ja tekniikka on sovellus. Vesiputousvideo on yhdistetty samaa vesiputousta esittävän stillikuvan päälle. Aina ei erota allaolevaa kuvaa selkeästi, se on läsnä vain aavistuksena. Ääni on kuvaustilanteessa nauhoitettu vesiputouksen hidastettu ääni. Lisäksi matalia ääniä on korostettu, mikä syventää putouksen jylkinä.

Vaikka Vesiputous perustuu liikkuvaan kuvaan, ei Tuori kuitenkaan elokuvalla ominaiseen tapaan kerro, vaan hän kuvaa kohdettaan. Hän ei käytä kamera-ajaja, editointia tai muita kerronnallisia menetelmiä. Tuorin kamera on päinvastoin liikkumaton ja maisema äärimillään pelkistetty. Kameran läsnäolon voi kuitenkin aistia ja pelkistettykin maisema muuttuu ajassa.

Vesiputous liittyy Tuorin mukaan erityisellä tavalla maisemataiteen perinteeseen. "Vesiputous on olemassa sekä kuvana että fyysisenä kokemuksena. Teoksen lähtökohtana on kuvataiteen traditio, joka perustuu pääasiassa näkemiseen. Vesiputoukseen olen tuonut jotakin lisää: teos pyrkii simuloimaan aitoa kokemusta luonnonilmiön äärellä", Tuori kertoo.

Santeri Tuori kuvaa kohdettaan toisaalta itseään edeltäneiden maisemataiteilijoiden tapaan, toisaalta hänen maisemansa

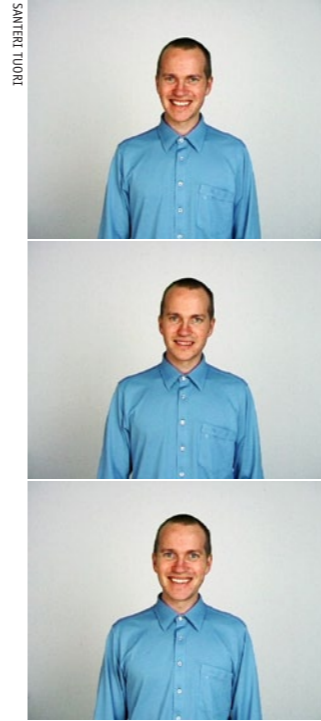
on venynyt koskemaan monia aisteja samanaikaisesti. Näköaistin lisäksi myös kuuloaisti ja tuntoaisti aktivoituvat, kun putouksen matala kumina tuntuu väreilynä videotilan seinissä ja penkissä. Osallisuus maisemaan on niin voimakasta, että voi melkein aistia pienten vesipisaroiden leijailevan ilmassa ja tuntee veden tuoksun. Lähemmäs luontokokemusta on vaikea päästä Helsingin keskustassa.

KUVASTA LIIKKUVAAN KUVAAN

Tuori on siirtynyt asteittain valokuvasta kohti liikkuvaa kuvaa ja sitä omaleimaista ilmaisua, jota hän on käyttänyt Vesiputous-teoksessaan. Jälkikäteen voi hahmottaa eräänlaisen ilmaisun evoluutioprosessin kohti Vesiputousta hänen aikaisempien teostensa kautta.

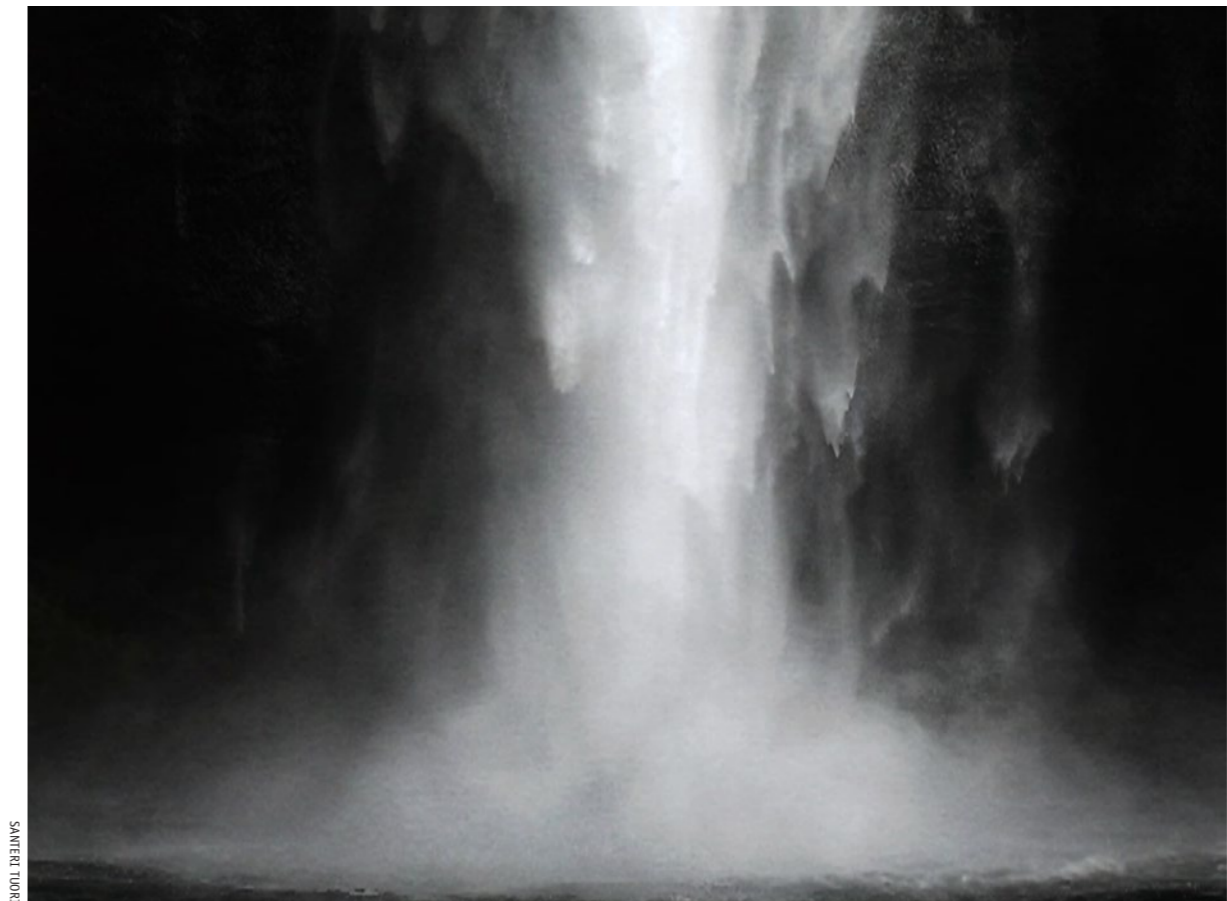
Ensimmäinen teos, joka irtosi "puhtaasta" valokuvasta ja samalla muistutti erilaisista näkemisen ja hahmottamisen tavoista oli *Sokea kaupunki* vuodelta 1998. Siinä esiteltiin valokuvien sokean miehen reitti kaupungin halki. Uutena elementtinä valokuvaa täydentämässä oli ääni, näkövammaiselle tärkeä asia.

Valokuvan käsite laajeni myös muotokuvassa *Julia / 3 min 36 sek*, joka koostuu 78:sta valokuvasta. Vedokset esitetään ruudukossa, josta voi tutkia Julia-nimisessä henkilössä tapahtuvia muutoksia 3 minuutin ja 36 sekunnin aikana.

35 minuutin hymy, 2002
DVD, monitori, kesto: 35 min 41 s

Vesiputous, 2006, videoprojisointi, kesto: 14 min 23 s, äänisuunnittelija Mikko Hynninen

Valokuvan ja liikkuvan kuvan välimaastoon sijoittui *Posing Time*, sarja animoituja muotokuvia. Muotokuvat Tuori toteutti kuvaamalla kohdettaan lankalaukaisimen avulla viereisestä huoneesta. Taiteilija painoi laukaisinta kahden sekunnin välein tunnin ajan, mutta ei tiennyt kuinka henkilö poseerasi tilassa. Kuvat siirrettiin videolle ja esitettiin kolmen kuvan sekuntivauhdilla. Lopputulos on nykiväliikkeinen muotokuva, joka paljastaa konkreettisella tavalla kuinka ihminen on ajassa. Muotokuvien henkilössä tapahtuvat muutokset ovat pieniä, mutta havaittavia.

Samankaltaiset pienet muutokset rekisteröityivät *Hymy*-sarjaan, joka lisäksi muistuttaa kameran läsnäolosta. Tuori on videoinut eri henkilöitä hymyilemässä kameralle puolesta tunnista tuntiin. Sekä katsojan että kuvattavan hymyt hytyvät hetkittäin. Kamera suorastaan

huutaa läsnäoloaan hymyn pitkittyessä ja käydessä yhä väkimmäiseksi.

Kamerasta ja ajasta muistutti myös lasta osuvasti kuvannut *Mörkö*. Eläväinen lapsi tuntuu liikkuvan katsojan ajatusta nopeammin, jälkeen jää eräänlainen haamukuva. *Mörkö*-teoksessa Tuori käytti yksinkertaista mutta omaperäistä tekniikkaa. Hän heijasti mustavalkoisen still(muoto)kuvan päälle värillistä liikkuvaa kuvaa. Lopputulos oli omintakeinen ilmaisu, joka toistuu muissakin teoksissa.

□ Minna Raitmaa

- 2 Idästä tuulee -näyttely keskittyy kolmeen Aasian maahan, joissa muutoksen tahti on erityisen kiihkeä, nykyaidekenttä vilkas, kulttuuriperintö vahva, ja poliittinen historia kirjava.
- 7 Kaupunkikulttuuria käsittelevät elokuvat ovat vahvasti esillä Tampereen URB kiertueella tapahtumassa.
- 8 Kiasmalla on uusi johtaja.
- 9 Kalenteri
- 14 Santeri Tuorin Vesiputous on pohjimmiltaan hyvin yksinkertainen teos. Sitä edeltää kuitenkin eri ilmaisutapojen pitkäjänteinen tutkiminen ja tekijän tietoisuus kuvataiteen perinteestä.
- 18 Suomalaisen esitystaiteen vahvat tekijät hallitsevat Kiasma-teatterin lavaa kevätkaudella. Helmikuussa ensi-iltansa saa Sanna Kekäläisen sooloteos Puna-Red-Rouge ja huhtikuussa ohjelmistoon tulee Cris af Enehielmin ideoima Kalevala Generator.

Kiasma-lehti | Julkaisija: Nykyaiteen museo | Vastaava toimittaja: tiedotuspäällikkö Piia Laita 09-1733 6507 | Toimitussihteeri: tiedottaja Päivi Oja 09-1733 6534 | Verkkototeutus: verkkomediasuunnittelija Justus Hyvärinen 09-1733 6532 | Toimituksen osoite: Kiasma, Nykyaiteen museo, Mannerheimin aukio 2, 00100 Helsinki | Puh. 09-173 361, Fax 09-1733 6503 | Internet: www.kiasma.fi | E-mail: kiasma-lehti@kiasma.fi | ISSN 1455-173X | Ulkoasu ja taitto: Timo Vartiainen | Painopaikka: F.G. Lönnberg | Toimitus ei vastaa ohjelmisto-aikatauluihin tulleista muutoksista. | YHTEYSHENKILÖT | Museonjohtaja Berndt Arell, Museonjohtajan assistentti Tuula Vuorio, 09-1733 6516, Fax 09-1733 6574 | Näyttelyt ja kokoelmat: intendentti Maaretta Jaukkuri 09-1733 6537, intendentti Marja Sakari 09-1733 6519 | Kiasma-teatteri: tuottaja Virve Sutinen 09-1733 6511 | Yhteistyöpäällikkö Markkinointi & sponsorointi Annukka Klinge 09-1733 6653 | Ulosvuokratukset, yhteistyökoordinaattori Päivi Hilska, 09-1733 6668 | Opasvaraukset: 09-1733 6509 | Kiasman Ystävät ry 09-1733 6595 | Nykyaiteen museo Kiasma kuuluu Valtion taidemuseoon